

(kirik umb. 12 km Nõo raudteejaamast). Müügi-aineiks on vili, jahu, loomad, või, munad ja hooajal ka õunad, pirnid, marjad. Linnast ostetakse tööriistu, rauda, soola, suhkrut ja muud peenemat kaupa.

Laadapäevi on aastas üheksa (vt. lhk. 152). Kaubeldakse peaaesjalikult loomadega.

Ühistegelisist ettevõttest töötavad kihelkonnas praegu kaks ühispanka, üheksa masinatarvitajate-ühisust ja neli vastastiku tulekinnituse seltsi. Kambja põllumeesteselts püüab korraldada ka ühist ostu ja müüki.

Vaimline elu. Kihelkonna elanikud on suures enamuses luteriusulised, õigeusulisi on Maaritsa (Prangli) õigeusu kiriku kirjas 875 hinge. Kambja vallas on ka vennastekogudus, millel oma palvemaja Suure-Kambja mõisas, üle saja aasta vana.

Vanad, ebausuga ühenduses olnud k o m b e d on kadunud. Praegu pühitsetakse veel pidulikult tähtsamaid sündmusi perekonna elus, nagu varrusid, pulmi jne. Viimased kestavad pidajate jõukuse kohaselt üks kuni kolm päeva.

Tähtsamaks ajaviite- ja koosviibimiskohaks on nooremaile saanud seltsimajad (Vana-Kuuste Laulu- ja Mänguseltsi maja Sipe külas), kus korraldatakse sagedasti piduõhtuid.

Kihelkonnas on 8 rahvakooli, neist 2 kõrgemat algkooli (Kambjas ja Sipe külas) ja üks erakool, milles käib kokku ligi 800 last, s. o. umbes 8°/_o kogu kihelkonna rahva arvust. Jõukamad peremehed saadavad oma lapsed Tartu keskkoolisse ja edasi ülikooli. Tartu keskkoolides õpib Kambjast umbes 50 õpil. ja ülikoolis 10 üliõpilast. Ka vanem põlv inimesi on enamasti algkoolis käinud ja vähemalt kirjaoskajad.

Hariduslisel alal töötavad Kambja ja Kodijärve Hariduselts ja rida mõõda kihelkonda laiiali olevaid teisi samasihilisi seltsi. Neil on raamatukogud ja oma laulu- ning mängukoorid.

Olgugi et vaimline elu on koondunud peaaesjalikult Kambjasse, kus on kirik, kõrgem algkool, postkontor, arst, apteek jne., elavad ka kaugemad kihelkonna osad intensiivset seltskondlikku elu, mis on tingitud haridusliste püüetega seltside levimisest kihelkonna iseosadesse. Nii tõuseb kihelkonna haridusline tase ühtlaselt.

Tervishoiulised olud. Looduslikud tervishoiulised olud on vahelduva pinnareljeefi ja heade veevalgumis-tingimuste tõttu Kambjas hulga soodsamad kui eelmises sooderohkes Avinurme kihelkonnas. Kuid rahvastiku arusaamine tervishoiulisist nõudeist ja nende täitmine ei erine üldiselt siiski palju eelmisest kihelkonnast. Silmapaistvamat rõhku pannakse puhtuse peale enam kihelk. põhjaosas, kus elamud, mis enamasti rehealusest lahus, ruumikamad, õhurikkamad ja valgemad, selleks ka rohkem võimalusi pakuvad. Lõunapoolseis kihelk. osades on seda vähem märgata. Saunad levivad aga kaunis ühtlaselt üle terve kihelk.; neid on kas igal talul eraldi või lähedail taludel ka kahe peale kokku. Saunas käiakse tavaliselt iga laupäev või ka ülelaupäeviti, silmas pidades nädala tööde iseloomu. Haruldasemad on juba peldikud, mis olemas ainult üksikuil taludel. Lahus-sööginõude